

1

Holčička jménem Claudia

Opět tě vidím
starý pomerančovníku
okrášlený mými prošedivělými větvemi
srdce vystavené bouři...

TAHAR BEKRI, *Modlitební kamínky (Les Chapelets d'attache)*

Můj dům mi říká:
„Neopouštěj mne, tvá minulost je tady.“
Silnice mi říká:
„Pojď, následuj mě, jsem tvoje budoucnost.“
A já jim odpovídám:
„Já nemám ani minulost, ani budoucnost.
V jejím domě plném minulosti
mě já do sebe vdechuje budoucnost.
Na její cestě k budoucnosti
mě já s sebou přináší její minulost.“

CHALÍL DŽIBRÁN, *Písek a mořská pěna (Sabbia e schiuma)*

Vraťte mi moje černé panenky,
ať si s nimi mohu hrát nevinné hry svého nitra,
zůstat ve stínu jeho zákonů,
znovu nalézt svou vlastní odvahu,
svou smělost,
cítit se sám sebou,
obrozený,
zrozený ze svého včerejšího já,
prostší...

LÉON G. DAMAS, „Limbus“ („Limbo“),
z *Antologie nové černošské a malgašské poezie*
(*Anthologie de la nouvelle poésie nègre et malgache*)

Kde to vlastně všechno začalo?

V Africe: v mé Africe. V Tunisu: ve městě, kde jsem se narodila. A ve vzpomínkách si hned vybavím první dům, kde jsem bydlela: bylo to na avenue Jules Ferry... Dnes už se jmenuje jinak, avenue Habíb Burgiba, na počest prezidenta země, která se stala republikou a získala nezávislost.

Byla válka. Asi zvonili na poplach, ale nic jsem neslyšela, anebo jsem si nic nezapamatovala.

Začaly padat bomby: hrozný, strašidelný rámus. Byli jsme všichni doma, můj otec, matka, já a moje sestra Blanche. Náš dětský pláč nedokázal přehlušit rachot bomb. Otec s matkou nás vzali do náruče: otec mě, matka mou sestru. Matka nám dala do pusy jednu či dvě kostky cukru: něžnost je jakási náhlá mar-notratnost, abychom zapomněly na ten hrozný rámus... Protože tou dobou jsme byli chudí, jako víceméně všichni během války, k jídlu se nedalo sehnat nic, natož sůl nebo cukr.

Dům, v němž jsem se narodila, byl zvláštní. *Foyer des combattants*: jakýsi druh úkrytu pro válečné veterány. A jako takový byl obrovský: velikánská budova s třemi dvory, které vedly na avenue Jules Ferry, dnes Burgiba, která byla a zůstala dodnes největší ulicí v Tunisu.

Pamatuji si na byt v přízemí: dlouhá chodba, vpravo jídelna s postýlkou, kde jsem spávala společně se svou sestrou Blanche. Dodnes v Tunisku existují takové typy postelí, říká se jim *cosy* a můžete je mít i v obývacím pokoji, jelikož tvoří část nábytku.

Blanche a já jsme začaly svou životní pouť v pěkném obývacím pokoji, obklopeny otcovými knihami. Všude kolem tradiční nábytek čtyřicátých let: takový ten velký, těžký, dřevem vykládaný, který se nyní ve Francii vrací do módy za šílené ceny.

Vzpomínám si zejména na kulatý stůl: obrovský, mohutný, vzbuzující pocit bezpečí. Moje matka jej přikrývala krajkovou látkou, splývající až k nohám stolu: sestře a mně sloužil jako úkryt, schovávaly jsme se pod ním a zatahovaly jsme „plachty“ krajkového ubrusu, abychom měly pocit jistoty a bezpečí.

Takže chodba, vpravo jídelna. Pak následovala velká otcova a matčina ložnice, kuchyně, která vedla na malý vnitřní dvůr, a malá koupelna, či spíš malinký prostor s umývadlem a mísou, protože vana nebyla: koupali jsme se venku ve velkých neckách.

Bohatství a krása tohoto domu v blízkosti přístavu spočívaly v jeho balkónech: všechny vedly na velké nádvoří, odkud se vycházelo na ulici. Moc dobře si vzpomínám na okna se záclonami a na svou matku v nich: otec právě kolem nich procházel

do práce a ona stála vždycky za oknem, aby ho pozdravila, dokud nezmizel z dohledu.

Otec byl železničním inženýrem, zabýval se technickými záležitostmi, jako třeba kladením kolejí. Byl Sicilan, syn sicilských obchodníků, kteří se přestěhovali do Tuniska, když tu ještě nebyl ani francouzský protektorát, ale spíš protektorát anglický: vzpomínám si, že výborně mluvil a dodnes mluví dialektem své rodné země, dále francouzsky a také arabsky. Pamatuji si i na babičku a dědečka z otcovy strany: babička byla při těle a měla velké modré oči, kdežto dědeček byl vysoký fešák s kníry.

Tatínek je hodně vysoký, jako býval dědeček. Moje matka ho vždycky zbožňovala, říkala, že byl úžasný, učiněný Clark Gable. Fotografie jí dávají za pravdu: tatínek na nich vypadá opravdu moc hezky, elegantně a štíhle. Byl oblečen vždycky v bílém a měl auto se stahovací střechou. Nevím, zda v životě býval vždycky takový, ale jisté je, že moje matka s ním prožívala a prožívá takový život, jaký se jeví na těch fotografiích. Víc legenda než obyčejný muž.

Moje matka. I ona je původem ze Sicílie, babička s dědečkem z matčiny strany pocházeli z Trapani. Byli stavitelé lodí: můj dědeček vyráběl čluny a ze Sicílie připlul do Tunisu v lodi, kterou si sám postavil. Dělal menší věci, nic příliš luxusního: řekněme, že rodina z matčiny strany pocházela ze středních vrstev, ani bohatá, ani chudá.

Když dědeček dorazil do Tunisu, usadil se v La Goulette; bylo to místo se starým přístavem, hned za Tunisem, kde pobývalo největší množství Italů. Zde se pustil opět do svého řemesla. Vzpomínám na jeho ohromně elegantní dřevěné kutry s bílými plachtami... Loděnice byla poměrně velká; odtud pocházel i první dárek, který pro mě a Blanche dědeček vyrobil – pocho-pitelně bárka.

Maminka se narodila jako předposlední z pěti dětí.

Rodina mého otce byla velice početná, sedm nebo osm dětí, už přesně nevím; můj otec se narodil jako poslední. Otec a jeho rodina mluvili kromě sicilského nářečí též arabsky a francouzsky, ale pokud jde o matčiny rodiče, vybavuji si pouze jejich strohý, téměř nesrozumitelný sicilský dialekt.

Narodila jsem se doma v přízemním bytě hned vedle přístavu. Poprvé jsem otevřela oči ve velké manželské posteli svých rodičů. Stokrát jsem vyslechla příběh o svém narození. Málem jsem se udusila, protože jsem měla pupeční šňůru čtyřikrát obtočenou kolem krku a černý obličej, a tchyně mé matky mě uchopila s výkřikem: „Proboha, ona porodila černošku!“

Matka mi to vypráví se smíchem, ale chudák babička byla napůl vyděšená a napůl pohoršená. Říkali mi Claude, což je ve francouzštině mužské i ženské jméno, a po určitou dobu jsem se jako kluk projevovala nejen jménem, ale i skutky: násilně jsem odmítala svou ženskou roli.

Moje matka se pořád smála anebo usmívala. Měla ze života vždycky velkou radost. Takhle jsem si ji uchovala ve vzpomínkách od nejranějších dnů, měsíců, roků svého života: rozzářený, jasný obličej, vždy s úsměvem na tváři i v těch nejdramatičtějších chvílích. A pak také zpívala, vždycky si doma prozpěvovala, ať při vaření, nebo při jiných pracích. A měla překrásný hlas. Kdežto můj otec hrával na housle a občas pořádal se svou skupinou v Tunisu koncerty.

Můj tatínek byl a dodneška je velmi hezký muž, a maminka si s ním v kráse nezačala: měla tmavohnědé vlasy s účesem na kluka, vždycky se oblékala jako muž a nosila baret. Pěkné tělo, pěkné vlasy, překrásný úsměv. Jako holčička navštěvovala školu v La Goulette a velmi dobře se učila, ale dál už pak nepokračovala. V té době bylo dost vzácné nechávat děvčata studovat. Musela toho asi v koutku duše trochu litovat, protože mi ještě dnes občas ukazuje svá vysvědčení s upozorněním na dobré známky, které měla. Ale ani tohle nedokázalo změnit její povahu, v zásadě optimistickou a radostnou – stále si zpívala. Ona byla veselá, kdežto tatínek byl mrzout, rozhodně ne příliš otevřený. To nebyla ovšem ani maminka: vyrůstali jsme s Blanche a dvěma našimi mladšími sourozenci s rodiči, kteří si moc nelibovali v mazlení a líbání, jak to bývá dnes zvykem.

Stesk po dětství je nevyhnutelný: samozřejmě že si vzpomínám na ty tváře, místa, dům, dokonce i na válku a na bomby jako na jedinou, nepřetržitou, překrásnou hru plnou radosti.

Pak spadla bomba. Stalo se to při jednom z prvních bombardování Tunisu, byli jsme všichni doma, jak už jsem řekla. Samozřejmě že cílem bombardování byl přístav, a náš dům byl hned vedle. A tak, zatímco nás matka cpala kostkami cukru, abychom neplakaly a aby nás utěšila a odpoutala pozornost od toho hrozného rámusu, spadla jedna bomba přímo na dvůr vedle našeho domu a měla za následek zřícení téměř celého domu: náš byt ale zůstal zázračně netknutý. Všichni jsme vyběhli, my dvě s Blanche jsme se držely za ruku maminky a tatínka, a vzpomínám si, že uprostřed dvorku ležel bombou zasažený mrtvý kůň s nohama vzhůru: první mrtvola v mém životě.

Otec rozhodl, že odtamtud musíme odejít, a tak jsme se odstěhovali. Nový byt, druhý v mém dětství, byl u letiště a na rozdíl

od toho prvního to nebyl žádný palác, ale malinkatý domeček na pláži. Z Tunisu se sem uchýlila řada lidí.

Bydleli jsme v prvním patře. Dovnitř se vcházelo rovnou z pláže. Bylo tu malé schodiště, které vedlo na velký balkón, pak vchod, kuchyň, chodbička, můj a Blanchin pokoj, dále velká světnice mých rodičů s balkónem a další schodiště, které vedlo nahoru na terasu s velkými vanami, kde jsme se koupali a prali prádlo. Pro nás děti něco úžasného, ohromné, fantastické místo mezi nebem a mořem, kde se v naprosté svobodě, daleko od strachu a bomb, mohly uskutečňovat naše hry.

Moji další dva sourozenci se narodili tady u letiště. Nejdřív se narodil Bruno. Bylo to hrozné dobrodružství: byla ještě válka, nebo snad právě skončila, už si nevzpomínám, nedokážu si přesně vybavit data, aniž bych nahlédla do učebnic dějepisu, a nemám ani chuť studovat dějepis, abych sentimentálně skládala dohromady své dětství. Vzpomínám, že jsme s otcem a s Blanche doprovodili matku, která měla porodní bolesti, až na křižovatku, kudy mělo projíždět nákladní auto. To přijelo a my jsme do něj matku posadili a nechali zavézt do tuniské nemocnice: jiné dopravní prostředky k dispozici nebyly. A v paměti si ji vybavuji s velkým břichem a tváří zkroucenou bolestí, jak se od nás vzdaluje v tom cizím a trochu výhrůžně vyhlížejícím nákladáku. Já, Blanche a tatínek stojíme u silnice a máváme jí na pozdrav. Bruno se zanedlouho narodil v nemocnici: můj otec ho spatřil za dva dny po jeho narození, kdy konečně dorazil, nevím už jak a čím, do nemocnice.

A potom se narodil Adriano, nejmladší z nás čtyř: ten naopak přišel na svět v domku na pláži. Zůstali jsme tam několik let, během nichž jsme se spřátelili se dvěma rakouskými sestrami z vedlejšího balkónu, krásnými blondýnkami, které se do mě a do Blanche zamilovaly. Žily samy, svobodné, bez dětí, dnes by se řeklo „single“, i ony uprchly, stejně jako my. Mezi nimi a mou matkou panovalo velké přátelství: stále byly na balkóně a povídaly si. A z legrace se se smíchem hádaly: každá z nich si jakoby přisvojila jednu z nás a tvrdila: „Moje Claude je hezcí!“ „Kdepak, hezcí je moje Blanche!“

Aby nedocházelo k předhánění a rozporům, oblékala nás matka stejně: vzpomínám si na zefírový obleček, který jsme právě měly obě stejný, krátkou sukénku, vpředu bohatě našasenou, blůzičku a přes ni kšandičky s volánky. Velmi půvabné: naše maminka si hodně potrpěla na to, abychom chodily pěkně oblékané a upravené, pletla nám utážené copánky, mívaly jsme hezké

zachovalé botičky, a to i přes relativní omezení zapříčiněné válkou anebo v období těsně po ní.

S Blanche jsme skoro jako dvojčata, jsme od sebe jen o jeden rok. Vždycky jsme spolu vycházely, a to i přesto, že jsme dost rozdílné: ona umírněná, hloubavá; já jako pudivitr. Tím, že jsem byla plná energie a měla v sobě řekněme „ďábla v těle“, jsem ji odmalička ztročovala. Vzpomínám, že po jídle chodívali všichni spát, my holky jsme tomu říkaly „velký spánek“. A ať už jsme se chtěly tohoto kolektivního rituálu zúčastnit nebo ne, musely jsme dodržovat naprostý klid.

Využívala jsem toho, že jsem se dopouštěla jakéhokoli druhu násilí na své sestře, protože se v tu chvíli nemohla ani bránit, ani plakat: během polední siesty jsem ji nejraději oblékala jako Arabku, protože jsem měla zalíbení v divadle a v převlecích. A pak jsem ji česala a líčila: zkrátka, mučila jsem ji. Snažila se bránit, měla skoro na krajíčku. A já jí musela dávat ruku na ústa: „Běda ti... nemůžeš brečet ani křičet, protože všichni spí.“ Tedy aniž bych si to uvědomovala a chtěla, pěstovala jsem v ní jakousi dětskou netečnost...

Měly jsme sicilské rodiče narozené v Africe, a tak my holčičky jsme samozřejmě byly vychovávány přísně. Přírozeně jsme například nemohly vyjít hned ze sprchy, dokud jsme nebyly úplně oblečené. Také jsme musely být vždy v přesnou hodinu u jídla, u něhož bylo absolutně zakázáno promluvit. Je jasné, že jsme od rodičů nedostaly žádné vzdělání či informace o sexuálních problémech. Já jsem prožívala příchod první menstruace poměrně dobře, protože jsem byla patřičně informována ve škole od svých spolužáků a spolužákyň, ale pro mou sestru to byla učiňená tragédie: byla nepřipravená a nevěděla zhola nic. Vzpomínám si, jak vyběhla z koupelny a křičela „tatínku!“, a jedinou odpovědí na to bylo, že od matky dostala pohlavek.

Sicilani, a přísní. A přesto naše rodina žila ve značně odlišném prostředí a zvycích, než arabská rodina žijící v poschodí pod námi. On, hlava rodiny, byl bohatý a mocný muž, myslím, že byl vrchním školním inspektorem v Tunisku, a mám dojem, že první promítání, které jsem jako malá viděla, bylo u nich doma: čínské stínové divadlo, na které jsme se se sestrou s nadšením dívaly z balkónu.

Tento pán měl několik dcer; vzpomínám si, jak chodívaly nahoru po dřevěných schodech, které vedly na terasu. Chodily nahoru se sklopenou hlavou a nosily podnos otci, jenž samozřejmě jedl rukama. A se sklopenou hlavou čekávaly vestoje, dokud otec nedojedl. A pak na stejném podnosu odnášely

o poschodí níž zbytky: jídlo pro ženy a služebnictvo... Bůhví, zda má paměť zaznamenala skutečnost, či si spíš zahrála s dětskou fantazií: jsem si však jistá, že jsem v tom bytě viděla otrokyni v řetězech, která na kolenou myla podlahu...

Neustále klečela na zemi a stále dokola myla podlahu. Připomínám, že jako holčička jsem chodila kolem ní, dívala se na ni a v hloubi duše jsem byla hluboce pohoršená. Myslím, že ani moje matka nikdy nenechala otce vstát od stolu, aby si došel pro skleničku vody, když potřeboval: vždycky mu ji podala sama. A já jsem se tomu všemu pokaždé vzpírala; už od malička mě to štvalo. I když jsem poslechla, když matka po mně a po sestře (ale nikdy po bratrech) chtěla, abychom pomohly prostrít nebo sklidit ze stolu.

V duchu jsem se ve svých představách a hrách mstila. Snila jsem, že až budu velká, bude ze mne badatelka. Při hrách se sestrou jsem vždycky vyhledávala mužskou postavu. Hračky jsme neměly, nebylo to zvykem a ani to nešlo, a tak pomocí nůžek, tužky a dřevěné krabice jsem si vytvářela svůj pomyslný život, kterým jsem se bavila řadu let. Nůžky představovaly jakoby muže: ty dvě otevřené čepele byly kalhoty. Tato postava byla pojmenována „monsieur Pantin“, tedy pan Paňáca. Samozřejmě měl i manželku, tužku „madam Pantinovou“.

Pohyb nůžek a tužky, vzájemné vztahy a rozhovory mezi nimi jsem dělala já a Blanche: ona měla tužku a ženskou roli, já nůžky a mužskou roli. To proto, že od malička jsem byla skutečně jako kluk: kdoví, možná i proto, že jsem se hodně brzy musela naučit bránit a odrážet rány...

V té době bylo těžké být Italy a žít v Tunisu: v tehdejší době francouzského protektorátu byla chyba Italů, že byli fašisté a spojenci Němců, a tudíž nepřátelé. Takže si vzpomínám, že první školní den, když nás učitelka vyvolávala a ptala se na národnost a já odpověděla „italská“, obrátila se ke mně celá třída: všichni byli ještě před přestávkou připraveni mě zbít. Došlo to tak daleko, že učitelky, které mě měly většinou rády, si zvykly vyslovovat mé příjmení Cardinale tak, že nevyslovovaly koncové „e“, aby ze mě udělaly Francouzku a ušetřily mě tak nevráživosti ze strany spolužáků. Ale to nestačilo: v té době jsme byli tak chudí, že naše matka pro nás šila kabáty z pokrývek a tatínek pro nás vyrobil školní brašny, které šikovně stloukl z lehkého dřeva, vhodného k tomuto účelu. Moc dobře si na ně pamatuji: měly kaštanovou barvu, byly ploché, líbily se mi. Jenže když jsem s touto brašnou přišla poprvé do školy, všichni se do mě pustili; zasypali mě ranami a kopanci kvůli

tomu, že byla příliš hezká pro nějakou Italku, která si ji vůbec nezaslouží...

Ve škole mi to docela šlo: výborná jsem byla ve francouzštině a v psaní, o něco méně, či spíš vůbec ne, v matematice. Se sestrou jsme chodily do klášterní školy v Kartágu. Abychom se tam z našeho bydliště u letiště dopravily, musely jsme jezdit bílým vláčkem, který zastavoval blízko našeho domu. Moje sestra chodila stále pozdě, já byla vždycky přesná. Vzpomínám také na tu úzkost každé ráno, protože jsem musela čekat na sestru, která se zase opozdila: zdržovala jsem vlak a velice často jsme do něj naskakovaly už za rozjezdu. Strojvůdce jezdil schválně pomalu, aby na nás počkal, znal se s mým otcem, který tam pracoval. A tatínek byl vždy o všem, co se ve vlaku přihodilo, informován, včetně našich pozdních příchodů.

Škola byla moc hezká: jmenovala se Saint-Joseph. Rozvrh jsme měly dlouhý, a tak jsme si jídlo nosily s sebou. Moji spolužáci chodili na teplé jídlo: platili si stravu ve školní jídelně. My, abychom ušetřily, jsme si nosily jídlo z domu: nechutnalo mi, bylo buď studené, nebo ohříváné. Ale musela jsem tu nepříjemnou roli přijmout a tvářit se spokojeně. Mstila jsem se jinými způsoby: byla jsem neposedná, a tudíž mě nečekalo nic jiného než potrestání. Pořád se vidím, jak klečím na schodech před soškou Madony: byl to ten nejpříjemnější a nejčastější trest. Vždycky jsem to odnesla já: já byla čert, moje sestra anděl.

A že jsem se chovala jako kluk nebo čert, utrpěla jsem ve škole hrozný úraz. Bylo zde schodiště, které vedlo na zahradu. Utíkala jsem splašeně jako vždycky, a na schodech jsem spadla na záda. Po několik minut, které se mně a těm, co mi přispěchali na pomoc, zdálo nekonečných, jsem nic neviděla ani neslyšela, a myslela jsem, že zůstanu ochrnutá.

Můj otec na mě nikdy nevztáhl ruku. Matka mi občas nějaký ten pohlevek vlepila: právě kvůli téhle mé přemrštěné skotačivosti, přílišné neposednosti, přehnanému „chlapeckému“ chování. Dostala jsem pár facek, a chovala jsem se dál stejně: zkrátka, čerti se mnou šli... Možná to bylo i kvůli zpěvu. Ve škole jsme měli hodinu zpěvu a jeptišky mi vždycky říkávaly: „Claudie, ty buď zticha!“ protože jsem měla jiný hlas než ostatní, ne takový ten křišťálově čistý jako mé vrstevnice, a rušila jsem tím souzvuk sborového zpěvu. Tak jsem si zvykala mlčet nejen při hodině zpěvu, ale mlčela jsem pořád: byla jsem němá, odmítala jsem mluvit, kladli mi otázky, ale já mlčela; chovala jsem se tak trochu jako divoška a uzavírala se před ostatními do svého světa.

Vzpomínám si, že když mi bylo jedenáct dvanáct třináct let, byla jsem nešťastná. Všechno jsem odmítala, nic mi nevyhovovalo, připadala jsem si ošklivá. Naopak překrásná a naprosto ženská mi připadala moje sestra Blanche; zvláštní, vyjasnily jsme si to o mnoho let později a ona se mi naopak přiznala, že se cítila mizerně, protože se jí zdálo, že jsem mnohem krásnější než ona, a žárlila na mne. Kdoví, na co žárlila: Blanche měla velké, krásné oči, ze všech pórů z ní prýštila něha; já byla jak Arabka, celá černá, tmavá pleť, tmavé oči i vlasy, hubená, a co víc, neustále vzteklá a popudlivá.

Poprvé jsem měla pocit, že jsem žena, a měla z toho objevu velkou radost v době, kdy jsem šla k prvnímu přijímání: bylo to v Kartágu, kněz, který byl u mého přijímání, byl mladý, moc hezký, všechny jsme do něho byly bláznivě zamilované a já měla na sobě bílé šifónové šaty. Náboženství má pro mne barvy a podobu tohoto výjimečného dne: Kartágo, kostel na vrcholu kopce, ticho, rozjímání, krása. A ohromný pocit tepla, lásky: protože blízko kostela bydleli babička s dědečkem z matčiny strany. Otcovi rodiče už nežili, zemřeli velice záhy a já si na ně nevzpomínám.

Dům otcových rodičů byl v rue de Marseille, a když zemřeli, stal se naším domovem; opět jsme bydleli v přízemí a já jsem trávila dny u okna, pozorovala promenádu a odposlouchávala útržky hovorů, abych si vymýšlela fantastické příběhy o lidech, které jsem neznala.

Ve dvanácti letech jsem změnila školu: už žádné jeptišky a třída samých děvčat. Přešla jsem do smíšené třídy ve škole, která byla nedaleko. A udělala jsem obrovský objev: já, která jsem si připadala naprosto obludná, jsem se líbila klukům, kteří mi to dávali najevo tím, že mě provokovali. Tahali mě za vlasy, které jsem nosila svázané do ohonu.

Z rozpaků nad tímto objevem, místo abych se uklidnila, byla jsem stále podrážděnější: chovala jsem se jako „kluk“ ještě víc než jindy. A bylo to období, kdy jsem ve vlcích prováděla velké lumpárny: rozhazovala jsem v chodbičkách kýchací prášek, naskakovala a vyskakovala z rozjetých vagónů. Při jednom z těchto husarských kousků jsem spadla mezi stupátko a nástupiště a odnesla to velkou modřinou pod okem, kterou jsem pak měla ještě hodně dlouho.

Ovšem skutečné potvrzení mého ženství se dostavilo o něco později: v patnácti jednou v létě na pláži u letiště. Naše rodina se tou dobou už odstěhovala do Tunisu, do domu po babičce a dědečkovi. Ale na léto jsme nějakou dobu jezdívali nadále do domu u moře. A právě tam na pláži bývala v létě spousta chlapců.

Jako obvykle jsem trávila čas sama někde stranou, anebo sama doma. Jednoho dne jsem byla během obvyklé odpolední siesty doma, a najednou slyším kamarádku, jak na mě volá. Hned jsem seběhla dolů. A ona mi povídá jedním dechem: „Už to víš? Didù řekl, že ty se mu líbíš nejvíc ze všech...“ Šlo o zprávu, která pro nás místní a dospívající znamenala největší událost: protože Didù, o něco starší než já, tedy než my, myslím, že mu bylo šestnáct, byl bezesporu nejhezčí z celé pláže. V té chvíli mi to však připadalo jako žert. Ale kamarádka trvala na svém, a já z toho měla málem šok: je to možné, Didùovi se nejvíc líbím já, taková obluda?

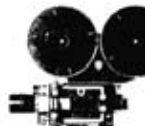
Didù byl skutečně moc hezký: vysoký, svalnatý Arab s velkýma očima. Místo abych si dodala sebevědomí, že se mu líbím, uvedlo mě to naopak do strašných rozpaků. Odpoledne, když jsem sešla na pláž, jsem nevěděla, kam s očima, myslela jsem, že se všichni dívají jenom na mě, že to všichni vědí a diví se: „Proč... proč zrovna ona?“ Didù se dostavil, bylo nás hodně a dohodli jsme se, že si zahrajeme hru na pravdu: a vyšlo najevo, že se mu nejvíc líbím já. Důkaz: museli jsme se políbit. Já jsem nesnášela už jen slůvka jako polibky, objetí, pohlazení; dovedete si představit, jak jsem se styděla kvůli takovému malému polibku. Popošel ke mně, já seděla na písku, o který jsem se jednou rukou opírala. Jak mě líbal, té ruky se dotkl. Poprvé jsem pocítila mrazení v zádech jako žena, aniž bych o to usilovala, natož to chtěla; prožívala jsem to s potěšením, ale i s úzkostí...

Svých chlapeckých hrátek jsem hned tak nenechala. Společně s ostatními kluky ze školy jsem závodila s vlakem z jedné stanice do druhé. Na střední škole, když se vybíral další obor studia, jsem se rozhodla pro tzv. moderní technické předměty, což znamenalo, že jsem měla mít jednu hodinu týdně psaní na stroji, zatímco má sestra Blanche se tou dobou učila šít a studovala dějiny odívání.

Nadále jsem byla velice dobrá ve slohu: často se stávalo, že profesorka mou práci předčítala ve třídě nahlas.

V tom období jsem četla hlavně knihy ze školní knihovny: „*Malé ženy*“ a pak červenou knihovnu či něco na ten způsob, tedy nic náročného.

V neděli se chodívalo na mši. A tak se konečně našla dobrá výmluva, aby si člověk vyšel na procházku, kterou jinak můj otec přísně zakazoval. Jenže na mě bohužel můj bratr Bruno strašně žárlil, a když přišel domů, hned začal žalovat: „Claude šla jinou cestou a zašla si...“ A já dostávala tak hrozně vyhubováno, že si na pamatuji dodneška.

Jak nejmladší Bruno, tak i Adriano pracují dnes u filmu jako já: Bruno v produkci, zatímco Adriano je kameramanem. Ale to je dnešek: Itálie, práce, období dospělosti.

Nedělní procházky po mši, bratrovo špehování, závody v běhu s vlakem mezi Kartágem a Tunisem, mé neustálé přestupky ve jménu svobody přiznávané jako právo pouze synům, a ne dcerám, to je mé dětství: Tunisko. Jsem z Afriky: z té Afriky, která mi navždy uvízla v duši. Hlavně kvůli obloze: není náhodou, že si z Afriky ještě pamatuji strážné, kteří hlídali před brankami domy a přitom spali nebo se dívali na oblohu; a nikdy jsem nepochopila, zda to, že pozorují oblohu, neznamená, že spíš než před zloději ochraňují domy před duchy.

I já jsem od malička společně s Blanche pozorovala pořád oblohu: a první, na co si ze svého afrického dětství vzpomínám, je, že jsem si na té obloze vybrala hvězdu. A moje sestra taky. Každá z nás měla svou hvězdu: a dívaly jsme se na ně večer, každý večer, než jsme šly spát.